

L'escola de Lledoners ofereix una segona oportunitat

TEMA DEL MES. Dins d'una presó³, l'aula amb pissarra i guixos esdevé un espai on l'intern té la possibilitat de replantejar la vida i formar-se per començar a traçar un futur, sovint lluny. Aprendre i ensenyar enmig d'un context penitenciari és un repte i, els professors de Lledoners no sempre aconsegueixen motivar l'alumne. Però² sostenen que si n'hi ha un que té ganes de refer el seu camí, a través dels apunts i el bolígraf, ja val la pena. El juny passat, la revista va entrar a l'escola de Lledoners, que té més de 300 alumnes, i el reportatge recull les fonts d'aquell moment, al marge de l'impacte de l'arribada posterior dels presos polítics.

Passadís de l'Escola d'Adults de Lledoners. Foto: Francesc Rubí.

La flaire de pintura s'escampa per l'estança. Hi ha un cavallet encarat a la finestra on reposa un quadre. Els colors de l'escena encara estan humits. A dins, hi neva. Les branques sense fulles dels arbres estan glaçades i el camí situat enmig del bosc és de gel. Al centre, dos amants es fan un petó. Però el fred els rodeja. Ella duu una jaqueta vermella que encara brilla pel traç recent del pinzell. Ell una caçadora negra que es camufla amb els colors foscos de l'hivern. «L'home del quadre sóc jo», destaca el Rubén mentre enllesteix els últims retocs. Els seus dits pinten amb precisió. Duu una samarreta sense mànigues negra que deixa al descobert els braços tatuats. Té els ulls foscos i els cabells rapats. La sala on pinta és plena de pinzells, paletes de colors, trossos de fang encara sense forma, quadres a mig fer i esbossos sobre la taula. Però hi ha un element que recorda al Rubén el lloc on és. La finestra. La finestra tallada amb barres de ferro des d'on es veuen els altres edificis del centre penitenciari de Lledoners.

Entre les barres, els seus ulls poden veure més enllà dels camps que envolten la presó però, des de l'exterior, l'espai artístic on pinta és invisible. Lliga la mirada al quadre acabat i es posa les mans al clatell, amb un aire de satisfacció. Explica que fa divuit anys que viu en un règim tancat, però fa dos anys que va arribar a Lledoners. Temps enrere, no s'hauria imaginat mai que voldria esdevenir pintor. L'objectiu de voler guanyar-se la vida com a artista ha provocat que tornés a agafar els llibres, els apunts i el bolígraf per obtenir l'educació secundària i, més endavant, formar-se en belles arts. L'educació que va abandonar quan era adolescent la recupera ara, en el context d'una presó. El centre de formació d'adults Carme Karr, de Lledoners, és l'espai on passa bona part del seu dia a dia. Un indret que si no fos per les portes gruixudes i les finestres barrades semblaria un centre educatiu corrent. Entre els pupitres, les pissarres, els llibres i els bolígrafs es troben històries similars a la del Rubén. Però també d'altres allunyades que encara presenten el futur borros. Una de les característiques de l'escola de Lledoners és que hi coincideixen els vuit mòduls existents; per tant, la diversitat que pot existir en una aula és infinita. No obstant, alumnes i professors sostenen que l'escola dins de la presó és com una bombolla, un espai neutral on els interns són alumnes. Actualment, a Lledoners hi ha al voltant de 700 interns, dels quals 314 estan matriculats a l'escola. El centre compta amb 15 professors que depenen del departament d'Ensenyament.

Abans que s'inaugurés la presó de Lledoners i la seva Escola d'Adults, ara fa deu anys, hi havia veus que qüestionaven la presència d'un centre educatiu dins de la presó. Una persona amb experiència com a professor a diverses presons es va situar al capdavant de l'escola l'any 2008 i actualment encara la dirigeix. Ell és Pedro Albino, que, davant de la polèmica que generava tenir una escola a la presó, respon: «Donar l'opció de formar-se a aquells que compleixen condemna és una manera d'ajudar-los a tenir una segona oportunitat quan surtin de la presó». Sosté que, en molt casos, tornar a l'escola els reconcilia amb l'infant que duen dins, «ja que alguns van viure una infància difícil sense possibilitats de centrar-se en els estudis». De fet, la resta de presons de Catalunya també tenen una escola d'adults. Segons les dades del departament de Justícia, l'any

passat el curs escolar va començar amb 3.709 alumnes matriculats a les escoles de presó de Catalunya, d'un total de 8.492 interns.

Un passadís de possibilitats

A l'entrada de l'escola de Lledoners, una de les professores diu «bon dia» a cadascun dels interns mentre entren a l'edifici. És la Marta, la cap d'Estudis del centre educatiu, que té el nas prim, els cabells per sobre l'espatlla i duu unes ulleres de sol. Els alumnes venen caminant des dels mòduls i avancen pel que ells anomenen carrer Major, una via ample on tots els elements són del color de la terra i per on ressona un altaveu que indica l'inici i la fi d'una activitat. El rellotge marca les nou del matí i alguns alumnes acoten el cap i travessen la porta en silenci. «Bon dia», insisteix la Marta quan no obté una resposta. «El seu dia a dia és monòton i sovint les hores els pesen», explica. L'hora dels àpats, l'estona per estar-se a la cel·la, el temps que duren les activitats... tot està pautat. Un dels alumnes, l'Antonio, li retorna el «bon dia» amb energia. «Què et donen per estar sempre tan alegre», li diuen la resta de companys. «Res, l'únic que intento és tenir la ment serena i omplir el dia d'activitats perquè sinó... entres en depressió», assenyala l'Antonio.

Un intern a la biblioteca. Foto: Francesc Rubí.

Una cadena daurada li penja del coll i ressalta amb el seu to de pell morè. El negre és el color dels seus cabells i la seva barba. L'Antonio va entrar a la presó fa tretze anys, quan en tenia divuit, però encara li queden una dotzena d'anys per acabar la condemna. D'una revolada, puja les escales per arribar al passadís on es troben les aules. Explica que estudiar no el motiva, «fins i tot hi ha hagut dies que una professora em venia a buscar al mòdul perquè vingués a classe». Tot i així, apunta que ara el seu objectiu és obtenir l'educació secundària «perquè en un futur tinc l'esperança que el títol m'ajudi a trobar feina a l'exterior». Comenta que encara que els estudis se li facin feixucs «m'agrada venir a l'escola perquè professors i professores aconseguixen que em senti un alumne, els seus ulls no em jutgen».

La resta d'interns van amunt i avall pel passadís mentre esperen els professors. Alguns riuen i es fan bromes entre ells, d'altres recolzen l'esquena a la paret i esperen en silenci. Les parets presenten un to verd pàl·lid i les portes que donen accés a les aules són negres i pesades. Quan es tanquen ressonen pel passadís. Al sostre, un seguit de rectangles de llum il·luminen l'espai. El toc de color al passadís el donen els murals dels alumnes. De sobte, apareix la Paqui, una de les professores, que es dirigeix de pressa dins de l'aula amb els llibres a la mà i unes ulleres ovalades. «Cap a classe, senyors», els diu. De seguida la segueixen cap a dins. El passadís es buida.

«Hi ha persones que van quedar al marge de l'educació quan eren nens i ara tenen una nova oportunitat, d'altres que tenen els estudis obligatoris resolts i comencen una carrera universitària o fins i tot estrangers que han d'aprendre el català i el castellà», sosté el Pedro, el director de l'escola. Detalla que dels 314 matriculats a l'Escola d'Adults n'hi ha 96 que cursen la formació instrumental (educació primària) i 53 que estudien el Graduat en Educació Secundària (GES). En l'apartat de llengües, n'hi ha 69 que fan català, 17 que fan castellà i 35 que fan anglès. També hi ha un curs que els permet agafar competències en tecnologia, que compta amb 23 interns. A banda, hi ha 21 persones que cursen estudis universitaris o bé cursos formatius però des de l'ordinador a través de l'Institut Obert de Catalunya (IOC).

Aquestes dades, però, canvien d'una setmana per l'altre, ja que el nombre de matriculats a l'escola Carme Karr és variable. «Alguns surten en llibertat, d'altres canvien de centre penitenciari, arriben interns nous o fins i tot hi ha persones que es desmotiven i deixen de venir», apunta l'exprofessor Xavier Badia. Aquest fet provoca que «d'un dia per l'altre desaparegui un grup de classe amb qui connectaves», explica la Marta, la cap d'Estudis.

Un alumne en una classe de català de l'escola Carme Karr. Foto: Francesc Rubí.

El repte d'ensenyar a la presó

Dins de cada aula se sent una remor de veus. Darrere cada porta hi ha un món. Una està entreoberta i té un petit vidre rectangular que permet veure l'interior. S'hi veu una professora que corregeix les faltes d'ortografia d'un dels alumnes. És la Noemí, que té els cabells i els ulls de color mel i s'atura a cada pupitre per comprovar que escriguin bé el català. «Quin problema hi veus en aquesta frase que has escrit?», diu la Noemí a un dels alumnes, amb un to de veu càlid. Ell rumia uns segons i mira la professora amb els ulls interrogants. Ella li indica que l'expressió «m'agrada» s'escriu amb apòstrof. «És difícil però bonica aquesta llengua», destaca l'alumne. La Noemí observa com treballen els seus estudiants, que avui no arriben a la desena, i els diu que mai s'han de rendir a l'hora d'aprendre un idioma. Vol que assistir a classe tingui un sentit especial per a ells. «Tenir estudis us obrirà les possibilitats de trobar feina i us encaminarà a començar una vida nova», sosté. Però és conscient que l'ànim dels alumnes és sensible pel context penitenciari i, en qualsevol moment, «es pot estroncar la seva motivació per venir a l'escola».

Al llarg del curs, els alumnes li han agafat confiança per explicar-li com se senten quan venen a classe. Un d'ells, l'Antonio, confessa que sovint es desmotiva i perd les ganes d'anar a classe. El Carlos comenta que quan va començar ho sentia «com una obligació, però ara sé que aquí aprofito el temps». En el cas dels alumnes que tenen l'educació obligatòria incompleta, s'estableix l'activitat escolar com a element bàsic dins del seu pla individual de tractament. Si no hi van, poden quedar-se sense permisos, com per exemple rebre visites o fer trucades. Aconseguir que els alumnes percebin l'escola com una oportunitat enlloc d'una obligació és un repte per als professors.

La professora Noemí ensenyant català en una de les aules de l'escola de Lledoners. Foto: Francesc Rubí.

El llibre titulat "Educació dels adults en un context penitenciari", de l'autora italiana Silvana Marchioro reflexiona sobre la importància de centrar l'atenció en el moment present «malgrat que la dimensió de present és aquella que l'intern defuig». Sosté que cal ajudar-los a projectar el propi futur «omplint de valor formatiu el present». Però aconseguir-ho és difícil, ja que «tots duen una motxilla molt carregada i l'interès que mostren per aprendre depèn del moment vital on estiguin», explica una de les exprofessores de Lledoners, la Saray, que comenta que el professor ha de saber improvisar quan un dia es troba un alumne malhumorat o trist perquè li han denegat un permís o bé li han allargat la condemna. Una altra de les professores, la Sandra, destaca que sovint veu alumnes amb potencial, però «l'energia que gasten preocupant-se per la situació penitenciària i per la família que tenen a fora els pren forces per aprendre». De fet, una de les conseqüències d'aquesta dificultat de centrar l'atenció en els estudis és l'absentisme. «Arribes a classe i et trobes la cadira buida, llavors vas a buscar a l'alumne al mòdul i intentes animar-lo», explica la Sandra.

Per tal de reduir l'absència d'alumnes a l'aula, la direcció de l'escola expulsa els que durant un mes sobrepassen les tres faltes injustificades. Segons el director, «és una manera de donar-li un valor a l'escola i fer-los comprometre». En canvi, l'exprofessor Badia considera que aquesta norma s'hauria d'aplicar amb flexibilitat, «ja que és millor que vinguin encara que hagin faltat una setmana i no perdin més el fil». Destaca que «despertar l'atracció per la història o la geografia a persones privades de llibertat amb vides força desestructurades és difícil». «Com a professor et sents compromès a seguir el programa formatiu però, al final, t'adones que has de buscar l'equilibri entre transmetre coneixements i convertir l'aula en un espai agradable on poder reflexionar sobre el seu futur».

Xavier Badia descriu l'aula com un espai on coexisteixen persones amb històries molt diferents. Hi poden assistir persones dels vuit mòduls; Per tant, hi ha persones que han comès delictes vinculats amb la violència, amb les drogues o amb diners. També destaca que els moments vitals dels alumnes són diversos, ja que «és diferent acabar d'entrar a la presó, estar a punt de

sortir-ne o bé portar anys a Lledoners i encara veure lluny la fi de la condemna». Apunta que per cohesionar el grup s'ha de fomentar la participació fent «debats on hagin d'exposar la seva opinió o ensenyant-los a fer discursos orals». La Saray explica que a l'escola de Lledoners, a partir d'un projecte, es treballa l'àrea lingüística, la matemàtica i la història. «Solament tenim un paquet de 500 fulls al mes, llapis i gomes... la resta és imaginació», sosté. El director de l'escola, Pedro Albino, recalca que la forma d'ensenyar de l'escola de Lledoners ha anat evolucionant de la mà de la resta de centres de formació d'adults de Catalunya. «La tendència d'ara és potenciar la imaginació del professor i, en aquest aspecte, no ens volem quedar enrere», explica. També comenta que els horaris i el nivell d'exigència s'intenten adaptar a la resta d'escoles d'adults.

La figura del professor

Al final del passadís, hi ha una porta per on es filtra llum per sota. S'escolta una veu. «Busca la teva personalitat dins del quadre, que cada pinzellada et caracteritzi». La porta s'obre. El Rubén encara sosté el pinzell amb la mà i escolta al professor del taller de pintura i ceràmica, el Kader. Aquest s'ajusta les ulleres i mira el quadre que ha pintat el Rubén. Els dos amants rodejats pel fred. Somriu. Està convençut que el Rubén arribarà lluny. Sempre li aconsella que «la pintura no s'ha d'acostar a la fotografia sinó que dins dels quadres hi ha de bategar l'autor». Sembla que aquesta vegada el Rubén batega dins del quadre. Hi respira la seva història. Durant els divuit anys a la presó, ha viscut èpoques sense motivació per pintar ni tirar endavant. Fins i tot va estar una temporada al primer grau, aïllat de la resta. Fins que va conèixer el seu gran amic de Lledoners, el Fran, que fa dos anys que va arribar a la presó bagenca i el va animar a tornar a agafar el pinzell. La Saray també el va motivar per reprendre els estudis i assistir als tallers artístics. Però tornar a pintar va ser difícil perquè un accident li havia deixat el braç dret immòbil i va haver d'aprendre a dibuixar amb l'esquerra. «Ha après a dominar les tècniques de la pintura d'una manera accelerada, pot aconseguir-ho tot», sosté el Kader.

Foto: Francesc Rubí

El Fran mira el quadre del Rubén li xoca les mans i s'abracen. Els dos duen un jersei negre i els braços tatuats a la vista. Comparteixen l'afició de pintar i de fer esport. «A la presó és difícil trobar un amic com el Fran, perquè tothom es mou per interessos», afirma el Rubén. Els dos amics sempre volten pel taller artístic. Segons el Fran, «l'escola és l'únic espai de la presó que aconsegueix que ens oblidem que som interns i siguem alumnes». El professor Kader comenta que és una sort veure'ls somriure mentre pinten quadres.

Una de les principals tasques dels professors de la presó és fer recuperar als interns la confiança a l'hora d'aprendre i projectar el propi futur. Segons el director de l'escola, «el professor ha d'intuir què és el que busca la persona i en quin àmbit professional destacaria». Sosté que el paper d'un professor de la presó no difereix gaire de la funció d'un professor del carrer, però «s'han de tenir en compte les necessitats específiques dels interns». L'exprofessora Saray apunta que a l'aula s'ha d'ensenyar a fer un currículum o bé a omplir un paper de la seguretat social perquè siguin més autònoms un cop sortin de la presó. Però també remarca la «necessitat de treballar els valors, a partir de debats sobre temes d'actualitat». La professora Paqui sosté que «els valors es transmeten als alumnes quan el professor actua amb coherència amb aquests».

D'esquerra a dreta, el Fran i el Rubén al taller artístic situat a l'edifici de l'escola. Foto: Francesc Rubí.

A diferència d'altres funcionaris de Lledoners, els professors tenen contacte gairebé diari amb els interns, de dilluns a divendres, i és més fàcil que esdevinguin un exemple per a ells i que es creïn vincles més propers. «A mesura que passa el temps, acabes coneixent la història dels teus alumnes, les seves famílies i també les seves pors», sosté la Saray. «Des del primer dia em vaig sentir acollit pels interns i, quan t'agafen confiança, esdeven el seu confident», explica el Xavier, que destaca que «un cop connectes amb ells tenen un cert interès a explicar-te el seu delictes. Considera que, en aquest cas, el professor ha d'evitar jutjar l'alumne però, «ha deixar-li clar que no aprova allò que va fer». Comenta que, a través de les seves històries, «veus vides complicades i tristes».

Aquest vincle entre els professors i els alumnes no traspassa fora de l'àmbit penitenciari. «Els alumnes no saben els nostres cognoms, el telèfon i sovint tampoc el lloc on vivim», explica la Saray. La Marta, la cap d'Estudis, explica que «s'ha de mantenir una certa distància per seguretat i per preservar la funció del professor». Un exprofessor de Lledoners, l'Òscar, considera que sovint es qüestiona massa al professor quan estableix una relació de molta confiança amb un alumne. «Si volem que realment siguin alumnes quan entrin a l'escola, aquests vincles s'haurien de tractar amb normalitat», conclou.

La mirada al futur

L'última porta fa olor de llibres. Al darrere hi ha una petita biblioteca amb contes i novel·les escampades per les taules. La bibliotecària aixeca la mirada i la retorna a l'ordinador. Sovint l'escola i la biblioteca treballen de manera conjunta i organitzen activitats de lectura. Un dels interns remena les prestatgeries sense saber què busca. És diu José i duu una samarreta blanca plena de flors i palmeres que contrasta amb el seu to de pell morè. Fa dos anys que és a Lledoners i s'ha proposat obtenir l'educació secundària i continuar els estudis un cop obtingui la llibertat. Però encara no té clar quin camí seguirà quan surti o amb què es guanyarà la vida. De sobte, agafa una guitarra d'un racó i comença a tocar. Els ulls li brillen. Igual que la mirada de l'Antonio quan pensa en la sensació meravellosa de despertar-se al llit de casa seva quan li donen permís per sortir. Considera que la presó l'ha aïllat de la família i de la dinàmica de la societat. «La tecnologia evoluciona i ens quedem enrere sense aprendre com funciona», destaca. Encara no tinc clar què faré quan surti de la presó, diu amb la mirada perduda a l'horitzó.

La biblioteca situada a l'edifici de l'Escola d'Adults de Lledoners. Foto: Francesc Rubí.

Un horitzó que persegueixen el Rubén i el Fran per viure de l'art. Un cop surtin de Lledoners, el seu objectiu és crear un projecte artístic junts anomenat "Artistic Dream". La seva idea engloba diferents activitats artístiques com ara comercialitzar els seus quadres, fer tatuatges o decorar les parets dels locals. Segons el Rubén, si tens un objectiu a fora de la presó o alguna persona que t'espera, t'esforces per tirar endavant i suportar la manca de llibertat. Durant els seus primers anys a la presó, explica que no tenia la força per canviar. «Però quan es va morir la meua dona i el nostre fill va quedar sol vaig aprendre a comportar-me per poder sortir al més aviat possible», destaca. Apunta que quan surti de Lledoners vol començar una nova vida amb el seu fill i allunyar-se del seu barri «on trobaré persones que em jutgen i persones que m'admoren per les coses dolentes que he fet». Afirmar, però, que li fa por fracassar un cop obtingui la llibertat.

Els professors coneixen les preocupacions dels alumnes i una d'elles és la por de sortir de la presó i ser incapaços de començar una nova vida. «La majoria tenen por abans de sortir en llibertat, però tothom vol marxar de la presó», remarca la Saray. «Si la condemna ha sigut llarga, a fora tenen moltes incerteses», sosté la professora Paqui: trobar feina, adaptar-se al ritme diferent de l'exterior o tenir persones amb qui compartir la vida. El Xavier destaca que si l'intern té suport familiar a l'exterior «la reinserció és més fàcil, però si estan sols es complica». Segons l'últim estudi del centre d'estudis jurídics i informació especialitzada, elaborat l'any 2014, la taxa de reincidència penitenciària a Catalunya és del 30,2%.

«La taxa de reincidència ha millorat respecte d'anys enrere, però encara podria millorar més», afirma el Xavier. Sosté que, durant els últims anys, el sistema penitenciari ha potenciat més el lligam amb els serveis d'atenció primària dels ajuntaments, un cop els interns surten de la presó. No obstant això, apunta que el traspàs d'informació entre la presó i els agents socials de l'exterior s'hauria d'incentivar més. Pedro Albino explica que, un cop surten de Lledoners, l'escola no fa cap seguiment de la seva activitat a l'exterior, «no hi ha recursos per fer-ho». «Però sí que, quan estan a punt de finalitzar la condemna, ens posem en contacte amb les escoles de carrer per aquells que volen seguir estudiant», assegura. Apunta que l'objectiu de l'escola és que els alumnes continuïn formant-se a l'exterior o bé aconseguixin trobar el seu lloc per començar de

nou. «Però no sempre ens en sortim, ja que el pas de cada alumne per l'escola és diferent», conclou.

Dos col·lectius propers

El cel s'ennegreix i cauen les primeres gotes. L'aigua agafa força i comença a convertir en fang el camí. El Rubén, el Fran i l'Antonio miren amunt. Tenien previst fer un picnic al llac de Navarcles però s'haurà d'anul·lar. Tot i així, relaxen el rostre mentre escolten el soroll de la pluja picant contra el terra. Fins a la tarda podran estar lluny de la presó. Ells tres i un altre intern que prefereix mantenir-se en l'anonimat són els participants d'una sortida organitzada per l'escola. Una excursió que s'inclou dins del projecte "Aprenem junts i compartim experiències". La Saray és la promotora de la iniciativa que pretén acostar els interns i els membres d'Ampans per conèixer dues realitats socials i treballar els estigmes que s'imposen sobre els dos col·lectius. Durant la primera trobada, els interns visiten la Fundació Ampans. Dies després, els alumnes els ensenyen la presó de Lledoners. Per últim, es programa una activitat de convivència i després es dina a l'aire lliure, excepte avui que la pluja ha estroncat el pla.

El col·lectiu d'Ampans i els interns de Lledoners fent un taller de cuina a la Fundació Alícia. Foto: Marc Prat.

El projecte va començar fa sis anys i enguany l'activitat de convivència escollida és un taller de cuina a la Fundació Alícia. L'olor de verdures i carn s'escampa per la cuina. Els alumnes i els membres d'Ampans es col·loquen al voltant d'una gran taula amb ingredients escampats. Els aliments es comencen a posar en moviment. S'ajuden entre ells i riuen mentre cuinen. «Al iogurt hi faria falta una punta d'anís», diu l'Antonio picant l'ullet. La resta de la taulariu.

Després de dinar, fan una rotllana i cadascú aporta la seva reflexió sobre l'experiència. «Conèixer-vos m'ha servit per fer desaparèixer els prejudicis que tenia de vosaltres i veure que sou capaços de fer el que us proposeu», sosté l'Antonio. Una membre d'Ampans, la Montse, recorda que el «primer dia estàvem molt nerviosos però després vam veure que sou persones com nosaltres que solament heu comès un error, que no ens interessa saber, i ja l'esteu pagant». El Fran apunta que sovint «la ignorància i la por creen una barrera de prejudicis i t'oblides que allà al darrere hi ha persones com tu». Destaca que «ells s'han mostrat més oberts a conèixer-nos que altra gent». El Rubén hi afegeix que les «dificultats a l'hora d'integrar-nos a la societat i trobar feina són similars, de seguida, ens posen l'etiqueta». Per últim, un altre dels membres d'Ampans, l'Albert, comenta el «projecte val la pena per explicar als altres l'experiència que has viscut i així ajudar a canviar l'estigma que tenim».

L'Antonio agafa la guitarra i comença a tocar la cançó "No dudaría", del cantant Antonio González Flores. La resta el segueixen picant de mans i cantant: «Si pudiera olvidar / Todo aquello que fui / Si pudiera borrar / Todo lo que yo vi / No dudaría / No dudaría en volver a reír». Per uns instants, sembla que a cada estrofa de la cançó el Rubén, el Fran i l'Antonio deixin enrere l'error que els va dur a la presó, apartin els prejudicis de la societat i es burlin de la por a fracassar un cop els alliberin per volar fins a un futur on puguin tenir una segona oportunitat.

Alumnes de l'escola de Lledoners i membres d'Ampans cantant durant una activitat conjunta. Foto: Marc Prat.

Presos polítics

Un mes després de la visita de la revista a l'Escola d'Adults de Lledoners, els dirigents

independentistes van ingressar a la presó bagenca. Jordi Cuixart, Oriol Junqueras, Joaquim Forn, Raül Romeva, Josep Rull, Jordi Sánchez i Jordi Turull estan ara interns en aquesta presó. Montse Roldán és voluntària al mòdul 2, on hi ha els presos polítics i cada vegada que va a la presó a fer de voluntària intercanvia impressions amb ells. Sosté que se'ls veu contents per tenir la família a la vora i poder escoltar cada diumenge les concentracions davant del pla de Lledoners que en reclamen l'alliberament. Comenta que, a diferència de la presó d'Estremera, a la presó del Bages senten més a prop el caliu dels manifestants, tot i que «el tracte que reben com a interns és igual que la resta».

Roldán destaca alguna de les activitats que fan dins de la presó. «Junqueras fa classes d'història i d'astronomia per a la resta d'interns», explica. I Romeva, durant l'estiu, va fer classes de natació als interns a la piscina del centre penitenciari, que es fa servir per a activitats esportives. Destaca que com que Romeva sap diversos idiomes pot comunicar-se amb altres interns que no dominen el català o el castellà. També ens comenta que quan els voluntaris organitzen activitats dins de la presó, com ara concerts o espectacles, «ells es mostren alegres i agraïts». En aquest sentit recorda un concert de Gossos que va tenir amb una gran assistència.